

PAŹDZIERNIK 2021

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku.

MGR PRZEMYSŁAW CIBOREK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR CHINY-BAŁKANY

PAŹDZIERNIK 2021

WANG YI ODBYŁ WIZYTY M.IN. W GRECJI I ALBANI

W Atenach spotkał się z premierem Kyriakosem Mitsotakisem i swoim odpowiednikiem Nikosem Dendiasem. W Tiranie, chiński dyplomata przeprowadził rozmowy z albańską minister ds. europejskich i zagranicznych Oltą Xhaçką, prezydentem Ilirem Metą oraz szefem rządu Edim Ramą. Wang Yi podczas spotkań zdecydowanie odrzucał amerykańską politykę konfrontacji w stosunku do Chin oraz nawoływał do zacieśnienia współpracy dwustronnej.

I. STOSUNKI BILATERALNE

12 października: ambasador Dong Xiaojun udziela wywiadu w bułgarskich mediach. Opinia chińskiego dyplomaty ponownie pojawia się w mediach głównego nurtu w Bułgarii. Tym razem ambasador Dong odpowiedział na pytania dotyczące m.in. „sukcesu Chin w procesie stawania się najpotężniejszą gospodarką świata” oraz w jaki sposób można lepiej promować współpracę gospodarczą i kulturalną w aspekcie bilateralnym (zob. komentarz).

12 października: chińsko-serbska wideokonferencja nt. współpracy w zakresie zielonej energii. Wydarzenie zostało zorganizowane przez serbskie Ministerstwo Górnictwa i Energetyki, Narodową Komisję Energetyczną ChRL, ambasadę ChRL oraz Serbską Izbę Handlową. Spotkanie miało na celu utworzyć nowe relacje biznesowe w sektorze energetycznym między Chinami a Serbią w kontekście odnawialnych źródeł energii. Ponadto, omówiono kwestie identyfikacji konkretnych projektów możliwych do realizacji w tym zakresie.

12 października: China Road and Bridge Corp. rozpoczęło realizację projektu budowy oczyszczalni ścieków. W uroczystości rozpoczęcia prac nad projektem uczestniczył minister transportu, budownictwa i infrastruktury Tomislav Momilovic, burmistrz miasta Mionica Boban Jankovic oraz zastępca dyrektora generalnego CRBC Zhang Xiaoyuan. Projekt budowy oczyszczalni ścieków w Serbii obejmuje renowację i budowę nowej sieci systemu odprowadzania ścieków w 65 miastach i 77 regionach Serbii. Projekt w mieście Mionica jest etapem rozruchowym, obejmującym budowę sieci kanalizacji o długości 10,5 km oraz budowę lokalnej oczyszczalni ścieków.

15 października: Zijin Mining z rządowym pozwoleniem na komercyjne wydobycie złota i srebra w Timok (Čukaru Peki). Obiekty górnicze znajdujące się w tzw. górnej strefie Timok uzyskały pozwolenie na wydobycie metali. Proces przystosowania powyższej strefy do wydobycia rozpoczął się w 2019 roku i potrwał około dwóch i pół roku. Szacuje się, iż rezerwa zasobów w górnej strefie wynosi 1,28 mln ton miedzi i 81 mln ton złota.

18 października: Energy China z dwoma projektami w Rumunii. Według doniesień medialnych, państwowy konglomerat energetyczny podpisał umowy na budowę dwóch elektrociepłowni w Bukareszcie i Cluj. Partnerem przy obu projektach będą rumuńskie: Ecogen Euro Energy S.R.L oraz Ecogen Euro Energy HTPP Transilvania S.R.L., a elektrociepłownie mają generować odpowiednio 540 MW oraz 661 MW.

20 października: chińsko-rumuńskie forum gospodarczo-handlowe. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz lokalnych z ponad 30 ośrodków administracyjnych w Rumunii. Ambasador ChRL Jiang Yu otwierając spotkanie online, przywołała kilka faktów dotyczących stosunków dwustronnych pomiędzy państwami. Według danych przekazanych przez Yu, handel dwustronny w 2020 roku osiągnął rekordową wartość – 6,78 mld EUR; z kolei w pierwszych siedmiu miesiącach tego roku, handel dwustronny wzrósł o 45,4% rdr. Co kluczowe z perspektywy Rumunii, tamtejszy eksport do Chin odnotował w tym samym czasie wzrost o 70,4%. Zainteresowane strony wyraziły chęć do wzmocnienia komunikacji i współpracy bilateralnej. W spotkaniu uczestniczyło ponad 80 osób reprezentujących przede wszystkim administrację szczebla lokalnego oraz środowisko biznesowe.

25 października: Sanya utworzyła Międzynarodowy Punkt Usługi Biznesowych Serbii. Władze lokalne Sanyii (prow. Hainan) utworzyły chińsko-serbskie centrum wymiany, które ma stać się kompleksowym połączeniem komunikacyjnym między miastem, a innymi portami prowincji i Serbią. W ramach szerszej współpracy wskazano na pięć głównych obszarów: turystyka, rolnictwo, handel i inwestycje, zaawansowane technologie oraz kultura i sport.

26 października: forum think-tanków współpracy Chiny-EŚW w Sofii. Wydarzenie o nazwie VII China-CEEC Think-Tank Symposium „Navigating China-CEEC Cooperation through Turbulent Times of Change and Adaptation” odbyło się w formule hybrydowej (Sofia/Pekin). Gospodarzem wydarzenia była Chińska Akademia Nauk Społecznych, Sekretariat Współpracy Chiny-EŚW oraz Chińska Fundacja Studiów Międzynarodowych. Sympozjum było współorganizowane przez Instytut Dyplomatyczny przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych Bułgarii.

W ceremonii otwarcia uczestniczyła m.in. ambasador Huo Yuzhen (odpowiedzialna z ramienia MSZ ChRL za współpracę ChRL w EŚW w ramach mechanizmu 16+1), Wang Linggui (wiceprzewodniczący Chińskiej Akademii Nauk Społecznych), ambasador Ulyana Bogdanska (dyrektor ds. Globalnych przy MSZ Bułgarii), Lan Lijun (Prezes Chińskiej Fundacji Studiów Międzynarodowych) oraz Stanislav Raščan (Sekretarz Stanu Słoweńskiego MSZ). W sesji plenarnej swoje przemówienie wygłosił m.in. ambasador Dong Xiaojun (Ambasador ChRL w Bułgarii). Reprezentujący Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ, Przemysław Ciborek uczestniczył w panelu dotyczącym współpracy opartej na łączności pomiędzy ChRL i EŚW (infrastruktura, transport, współpraca lokalna, kontakty międzyludzkie, wymiana kulturalna i naukowa).

27 października: Wang Yi z wizytą w Grecji i Albanii. W Atenach, chiński szef resortu spraw zagranicznych spotkał się z premierem Kyriakosem Mitsotakisem i swoim odpowiednikiem Nikosem Dendiasem. W spotkaniu z greckimi politykami, Wang Yi wskazał trzy główne elementy współpracy: 1) chęć współpracy z Europą w kontekście organizacji Zimowych Igrzysk Olimpijskich 2022 w Pekinie oraz odrzucenie wszelkich prób bojkotu imprezy; 2) chęć współpracy z Europą w celu poprawy łączności infrastrukturalnej (podkreślając, że rozwój infrastruktury w Europie przez Chiny to korzyść a nie zagrożenie); 3) chęć promocji dialogu międzycywilizacyjnego. Grecja jest postrzegana przez Chiny jako kolebka cywilizacji zachodniej stąd też ten ostatni element współpracy jest podkreślany przez chińskich polityków. Ostatnia wiadomość wiąże się – w chińskim przekonaniu – z narastającym „niezrozumieniem” chińskiej cywilizacji i dalej, praktyk zarządzania społeczeństwem. Jest to reakcja chińskiego dyplomaty na rosnące obawy Zachodu dotyczące prawami człowieka w Xinjiangu.

Spotkanie w Tiranie z albańską minister ds. europejskich i zagranicznych Ołtą Xhaçką dotyczyło wymiany poglądów na temat współpracy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku i 16+1. W spotkaniu chińskiego dyplomaty z albańskim prezydentem Ilirem Metą, obie strony omówiły historię stosunków bilateralnych. Strona chińska otrzymała zdecydowaną deklarację, iż Tirana będzie respektować politykę jednych Chin w stosunkach międzynarodowych. W spotkaniu z szefem albańskiego rządu Edim Ramą, Wang Yi otrzymał zapewnienie, iż Albania będzie wspierać chińskie starania w regionie w kontekście projektów w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku oraz 16+1.

28 października: spotkanie Wang Yi – Aleksandar Vučić w Serbii. Serbski prezydent spotkał się z ministrem spraw zagranicznych ChRL, gdzie obie strony dyskutowały możliwe sposoby intensyfikacji współpracy dwustronnej. Według

przedstawicieli obu stron, spotkanie zakończyło się pełnym konsensusem. Wang Yi w trakcie wizyty w Belgradzie dzień wcześniej spotkał się również z szefową rządu Aną Brnabić oraz Przewodniczącym Serbskiego Zgromadzenia Narodowego Ivicą Daciciem.

28 października: Minth zainteresowane kolejną inwestycją w Serbii.

Chińska firma produkująca części samochodowe jest zainteresowana budową fabryki w serbskim Leskovac. Przedstawiciele firmy spotkali się w tej sprawie z władzami miasta oraz przedstawicielami Agencji Rozwoju Serbii. Jeśli projekt dojdzie do realizacji, będzie to trzeci obiekt Minth w Serbii. Pozostałe fabryki leżą w Loznicy i Šabac.

25 października: China National Technical Import & Export Co. oraz PowerChina rozpoczną pracę nad farmą wiatrową w BiH w 2022 roku.

Niniejszą informację opublikowano na oficjalnej witrynie internetowej gminy Tomislavgrad. Będzie to największa i najkosztowniejsza inwestycja tego typu w kraju. Firma wiatrowa Ivovik będzie miała łączną moc 84 MW a koszt jej budowy szacowany jest na 130 mln EUR. Instalacja będzie składać się z 42 turbin wiatrowych.

STOSUNKI USA-CHINY-UE NA BAŁKANACH

1 października: ambasador Stanów Zjednoczonych składa wizytę na bułgarskim wybrzeżu Morza Czarnego.

Ambasador USA Herro Mustafa spotkał się z przedstawicielami władz lokalnych gmin i ośrodków miejskich okalających bułgarską część wybrzeża. Jednym z punktów na trasie amerykańskiego dyplomaty była wizyta w miejscu wspólnej, bułgarsko-amerykańskiej inwestycji – farmy wiatrowej Sveti Nikola. W kontekście Chin, działania amerykańskiego ambasadora należy odczytywać jako wyraźny sygnał, iż głównym partnerem Bułgarii w rejonie Morza Czarnego oraz w dziedzinie energetyki – poza UE – będą Stany Zjednoczone. Dodatkowo, delegacja zastępcy asystenta sekretarza obrony USA ds. polityki europejskiej i NATO do Sofii w dn. 17-18 października podkreśla również udaną współpracę dwustronną w dziedzinie bezpieczeństwa. Powyższe stanowi spójny element strategii USA w regionie EŚW, w obliczu deklaracji sekretarza obrony USA Lloyda Austina ws. ochrony wschodniej flanki NATO, która padła 20 października w Kijowie. W tym kontekście należy podkreślić zadowolenie Waszyngtonu ze współpracy w dziedzinie obronności w ramach NATO z Bukaresztem, gdzie w tym miesiącu Austin również odbył oficjalną wizytę. Ponadto, 4 października Chargé d’Affaires David Muniz podczas konferencji *Cyberint* podkreślił znaczenie współpracy

amerykańsko-rumuńskiej w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, podkreślając skuteczną reakcję na aktywność Huawei w kraju.

26 października: USA podpisało umowę o współpracy obronnej z Grecją.

Chociaż administracja Bidena zacieśnia współpracę z Grecją głównie z powodu obaw związanych z agresywną polityką Turcji w regionie, to niniejsze porozumienie ma również swoje konsekwencje dla polityki Chin w regionie. W obliczu znacznego zainteresowania USA współpracą i rozbudową portu w Aleksandropolis, taka informacja może znacznie ograniczyć pole manewru chińskiej dyplomacji w kontekście rozwoju współpracy z Grecją w porcie w Tesalonikach. Temat wschodniej części Morza Śródziemnego znalazł się, wszakże w agendzie spotkania Wang Yi – Nikos Dendias.

KOMENTARZ

Wywiad ambasadora ChRL w Bułgarii przedstawia optykę Pekinu na współpracę z krajami regionu. Opinia chińskiego dyplomaty ponownie pojawia się w mediach głównego nurtu w Bułgarii. Tym razem ambasador Dong, na łamach gazety „Globus”, odpowiedział na pytania dotyczące m.in. „sukcesu Chin w procesie stawania się najpotężniejszą gospodarką świata” oraz w jaki sposób można lepiej promować współpracę gospodarczą i kulturalną w aspekcie bilateralnym.

Co ciekawe, sposób przedstawienia niektórych pytań postawionych chińskiemu ambasadorowi wprost sugerował odpowiedź. Jednym z przykładów powyższej tezy jest pytanie pt.: „W jaki sposób Bułgaria może być bardziej aktywnym uczestnikiem w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku?”. W obliczu powszechnie panującego rozczarowania większości państw regionu związanego ze współpracą z Chinami w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku oraz mechanizmu 16+1, tak zadane pytanie wprost implikuje rzekomą „winę” Bułgarii. W tym kontekście należałoby postawić pytanie, czy realizacja chińskich planów gospodarczych w regionie leży w interesie Bułgarii? Przecież to właśnie Chińska Republika Ludowa wychodząc z tak ambitną w skali globu inicjatywą powinna wykazywać się proaktywną postawą, zachęcając państwa regionu do podjęcia bardziej owocnej i skoordynowanej pracy. Oczywiście chińska dyplomacja zawsze wspomina o obopólnych korzyściach płynących ze współpracy, tzw. „win-win”, niemniej

pytanie postawione w ten sposób ukazuje rozczarowanie i irytację Pekinu w aspekcie współpracy bilateralnej i multilateralnej w regionie.

Dodatkowo, jedno z pytań odnosiło się do „atrakcyjności chińskiego modelu dla innych – w szczególności biednych – państw. Dong Xiaojun w naturalny dla siebie i chińskiej dyplomacji sposób podkreślił wyjątkowość „socjalizmu z chińską charakterystyką”, który nie jest zorientowany na eksport w skali jeden do jednego, niemniej zauważono, iż niektóre kraje mogą być zainteresowane nauką z chińskich doświadczeń i praktyk rozwojowych, którymi chińskiej dyplomacji są gotowi się dzielić. Przy tej okazji ambasador ChRL podkreślił wiodącą rolę sekretarza generalnego Xi Jinpinga w procesie „wyciągnięcia setek milionów obywateli z ubóstwa”. Według Donga, kluczową cechą charakterystyczną dla „chińskiego sukcesu gospodarczego” jest sztandarowe „poszukiwanie prawdy w faktach”, bowiem każde państwo ma własne tło historyczne i kulturowe i tylko „łączenie własnej rzeczywistości z odpowiednim sposobem zarządzania [zapożyczonym z chińskiego modelu] może odnieść sukces i prowadzić do stabilności”.

Z pewnością należy odnotować nieustającą, aktywną rolę chińskiego ambasadora w Bułgarii w kontekście promowania chińskiego modelu w Bułgarii. Proceder ten doczekał się również obszernego tekstu na łamach Ośrodka Spraw Azjatyckich, gdzie jedną z konstatacji argumentująca aktywność chińskiego dyplomaty była walka o pozytywną percepcję chińskiej aktywności przez bułgarską opinię publiczną. W kontekście tak krzywdząco postawionych pytań w wywiadzie z chińskim dyplomatą, działania te mogą jednak przynieść skutek odwrotny do zamierzonego.

Wang Yi krytykuje USA podczas wizyty w Grecji. Podczas jednego z wywiadów udzielonego greckim mediom, chiński dyplomata skrytykował podejmowane przez USA próby antagonizowania ChRL z Grecją. Wang podkreślił również, iż „wtrącanie się lub sabotowanie przyjaznych więzi między innymi krajami stanowi nie tylko brak szacunku, ale świadczy o hegemonicznych zapędach i [jest] zastraszaniem”.

Według informacji przekazanych przez stronę chińską, część amerykańskich informatorów, badaczy, urzędników czy pracowników think-tanków otwarcie wzywało swoich greckich odpowiedników do zaniechania współpracy z Chinami. Wang Yi zaznaczył, iż „każdy kraj ma swoje własne prawo do rozwijania przyjaznych więzi z innymi narodami”. Chiński dyplomata wyraził również nadzieję, iż w obliczu tego, że „oba kraje mające starożytne cywilizacje mają

zarówno mądrość jak i zdolność do wykluczenia niepokojów i pomyślnego rozwoju ich dwukierunkowych więzi”.

Niezależnie od retoryki przyjętej przez Chiny, w greckim interesie leży jak najbliższa współpraca ze Stanami Zjednoczonymi – szczególnie w kontekście bezpieczeństwa. Agresywna postawa polityki zagranicznej Recepta Tayyipa Erdogana w regionie zmusza Ateny do poszukiwania sojuszników i zacieśniania współpracy w zakresie bezpieczeństwa z aktorami, którzy mają realne możliwości i realny interes uczestnictwa gospodarczo-politycznego w regionie. Innymi słowy, USA stanowi gwarancję bezpieczeństwa w ramach sojuszu NATO i wobec powyższego ma potencjał odstraszenia dla potencjalnej agresji państw trzecich w regionie.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

